

SPECIAL ATTENTION: Translation Pool
Audience Analysis

KCG
Feb 5
XIV/B-1141/f

HUNGARY - 137.2

EXILE (1204/a)

POLITICAL OPINIONS IN TOKOL INTERNMENT

CAMP

SOURCE GRAZ: Confidential.

DATE OF OBSERVATION: Early December 1957 to March 1958.

ENGLISH SUMMARY: Rumors that RFE broadcasts had drawn attention to the internees' sorry plight delighted and comforted even the Marxists among the prisoners in TOKOL camp.

Representing many very different political creeds, the TOKOL internees indulged in a good deal of really objective political discussion. This gave rise to the generally accepted opinion that the revolution had been spontaneous and unorganized, that energetic action by the West would have resulted in a Soviet withdrawal and free elections under international control. These would have brought the Christian Democrat Groups up to 50 per cent and the Communists no more than three per cent of the total votes cast.

The Marxist internees remained convinced that Communist theories were basically correct, but criticized RAKOSI's methods as unsuitable and inhuman. They said that, even helped by Imre Nagy's popularity, the Party would never have drawn more than five per cent of the votes in a free election.

All the internees agreed that future resistance could only be passive, that an active role could now only be played by the exiles. Source is, therefore, disappointed to find that, while estate owners, farmers and Communists have reached agreement in internment, exile organizations and publications represent widely divergent views and often exist merely for the sake of existing.

EVALUATION COMMENT: None.

x x x

A TÖKÖL-i internáló táborban az újonnan beszállítottakon keresztül egyszer az a hír terjedt el a foglyok között, hogy a SZER megemlékezett az internáltakról, azoknak szomorú sorsáról.

(over)

Ez a foglyok között nagy lelkesedést és megnyugvást váltott ki és azt mondták: "Lám a Szabad Europa nem hagyott el minket, nem felejtkezett meg rólunk." Ebben a véleményben még az internálásban is megrögzött marxistáknak maradt kommunista foglyok is osztottak. Forrás szerint a foglyoknak ez nagy vigasztalás volt.

Az internáló táborban különböző pártállású és osztályú emberek között nagyon sok tárgyilagos vita alakult ki. Ezekben a vitákban igyekeztek különösen a második világháború utáni idők politikáját, a forradalmat, az utána történeteket megvitatni, a tapasztalatokat leszűrve, a jövőbeni teendőket összeállítani.

Egészen röviden a következő álláspont alakult ki:

A forradalom spontán mivolta és rövideje miatt teljesen szervezetlen volt. Sem külső irányítás, sem belső központi vezetés nem volt. Tulságosan hittek abban, hogy a kivívott eredményeket tartani is tudják. Nem gondoltak arra, hogy a szovjet a világ szeme előtt ily durván mer beleavatkozni a dolgokba. Az internáltak ma is hisznek abban, hogy a nyugat egyértelmű és erélyes megnyilatkozása az orosz csapatok kivonására és nemzetközi ellenőrzés alatt tartott választásra vezetett volna. Egy ilyen választás eredményét a következőképpen képzelték el: Keresztény Demokraták (ez alatt a kis töredék kereszténypártok beolvadását is értette) 40-50 százalék, Kisgazdapárt 25-30 százalék, Szociál-demokrata párt 15-20 százalék, Kommunista a Nemzeti Parasztpárt szélsőbaloldalával 2-3 százalék. A szélsőjobbboldaliak vagy a keresztény demokratákkal olvadtak volna össze, vagy a választáson való indulás esetén teljesen szétmorzsolódtak volna. A marxizmus mellett még az internáló táborban is rendületlenül kitartó foglyok még továbbra is hittek a kommunista tanok helyes voltában, csak RÁKOSI-ék eszközeit tartották meg nem felelőknek és embertelennek. Még ezek a kommunisták is úgy tartották, hogy egy választás esetén Nagy Imre népszerűsége ellenére is legfeljebb öt százalékát kapták volna a szavazatoknak.

Egyöntetűleg az volt a felfogásuk, hogy a szovjet beavatkozásának utólag úgy akart jogalapot szerezni, hogy a szabadságharcot imperialista parancsra kiobbant ellenforradalomnak kompromittálja, amelynek vezetői nyilasok, volt katonatisztek, csendőrök és földesurak, végrehajtói huligánok, prostituáltak és közbüntényesek voltak.

Egyöntetű volt a vélemény, hogy a közeljövőben mindennemű aktivitás csak újabb nyomorúságot jelenthet (kivégzés, deportálás, börtön) és az teljes eredménytelenségre lenne kárhóztatva. Az egyetlen módja az ellenállásnak a passzív ellenállás. A felszabadulásig az aktív munka az emigráció kötelessége. Ennek kell az új alkotmányt, törvényeket, stb. a legapróbb részletekig úgy kidolgoznia, hogy az valóban demokratikus legyen és minden pártállásúnak megfeleljen.

A forrás elmondotta, hogy az internáltak -- így ő is -- képzelték, hogy az emigráció valóban ezt is teszi. Menekülése után, amikor az itteni állapotokkal megismerkedett, nagy csalódást okozott

neki az, hogy akkor, amikor az internáló táborban a volt földesurtól a paraszton keresztül a rendületlen marxistáig meg tudták egymást érteni, addig a szabádföldön élők számtalan egyesülése, ujságjai annyira különböző álláspontot képviselnek és öncéluk, hogy azokat közös nevezőre hozni ugyancsak nehéz lesz, ha nem lehetetlen. Ő, akiben a nagy magyar összefogás, a szabadságharc lelkesedése még ma is él, hisz abba, hogy a szabádföldön élő magyarok nagy százalékát össze lehet fogni és el van tökéelve rá, hogy energiájával erre képes is lesz.

End.